

Daniel Torres acompanyat dels seus personatges més populars.

VICENT A. JIMÉNEZ

CULTURA

El dibuixant Daniel Torres exposa una antològica de la seua obra a València

“Col·locar l'original en una paret és desvirtuar-lo”

Daniel Torres (Teresa de Cofrents, 1958) és un cas atípic dins del món de la historieta; còmics, cartells, il·lustració, publicitat, i la seua presència constant a l'estranger l'han convertit en un personatge molt popular. Deu anys del seu treball tanquen el cicle “València Còmic”.

Com sorgeix la idea de fer l'exposició?

—Sorgeix de l'encàrrec que em fa, per una banda València Còmic, un muntatge de la Conselleria de Cultura, durant l'any 92, per aprofitar una mica el planter que hi ha ací a València d'autors. Es tracta de conferències, exposicions, encontres, i entre ells una exposició un poc més gran, més elaborada... I me l'encarreguen a mi. Ells tindran les seues raons. Jo imagine que hi han jugat criteris de volum de material publicat, i publicat, a més, a l'estranger. Un poc que fóra algú conegut, que servira de ganxo per a atraure el públic en general, perquè en principi havien previst que fóra un saló internacional d'historieta, semblant al de Barcelona. Però no ha anat d'aquesta manera.

—Parlar d'antològica, ¿no és massa arriscat en 12 anys de treball?

—Supose que això d'antològica en aquest cas té a veure més amb qüestions

de volum de treball que de temps. A més, els criteris antològics aplicats al món de la historieta no són els mateixos que els aplicats a la resta d'arts plàstiques. L'exposició ha de funcionar en aquest cas no solament com una representació del meu treball, sinó com una activitat per ella mateixa, com un espectacle.

—A més, la seua producció, quantitativament parlant, és molt més gran que en un altra disciplina ¿veritat?

—Exactament. Quan un artista penja una obra d'art vol establir un diàleg amb el seu públic i que l'obra tinga sentit. En el cas del còmic, tant Pablo Ramírez, que és el comissari de l'exposició, com jo hem pensat que exposar una pàgina no té sentit, perquè l'objectiu de la pàgina és de ser impresa en milers d'exemplars i de ser llegida per milers de lectors. Els visitants que hi vagen ni necessiten conèixer Daniel Torres, ni ser lectors habituals de còmics per a entendre de què va. Això funciona com una mena d'espectacle.

—¿Quin paper hi han tingut el comissari i l'autor material de la posta en escena?

—Pablo Ramírez, el comissari, duia el saló d'exposicions de “La Caixa” i és en certa manera el responsable de la marca “escola valenciana”. He treballat estretament amb ell. Manolo Martín, que és artista faller, és qui més es va adequar a la idea que teníem.

—La seua producció i projecció internacional són un cas “atípic” dins aquest món, ¿no?

—Quant a la producció sí, perquè hi ha molt de material: en aquesta exposició n'hi ha representada només la meitat. Una de les coses importants és que la darrera sala és dedicada a tot allò que no és còmic, és a dir a il·lustració, d'ací el nom “Daniel Torres, historietes i il·lustracions (1982-1992)”, i aquesta part ocupa un volum molt important perquè en aquests anys passats m'he dedicat més a això: a il·lustració de portades de llibres i d'articles, publicitat... sobretot per al mercat estran-

ger, per als Estats Units, Alemanya, França...

—*I tot això des d'ací, sense moure't de València...¿Saps que hi ha molta gent que es pensa que vius a Nova York?*

—Sí, o a Barcelona, o en altres llocs... A França es pensen que sóc francès; em diuen Torres, pronunciat a la francesa.

—*La seua primera eixida fora del país fou França, ¿no?*

—Sí, França, perquè era còmic i el mercat més potent en aquest terreny és el francès. Era més fàcil obrir-se camí allà.

—*¿Més que l'americà?*

—Molt més, pel tipus de còmic que fem nosaltres molt més. El còmic europeu és diferent de l'americà, en aquest predomina molt més allò que ací anomenem còmic-book, que és de format diferent, més gros, i sobretot té una projecció diferent. Com a referència, les sèries de superherois. Allà hi ha una tradició extraordinària, i a més, últimament hi ha moltíssima producció.

—*¿El sistema de treball és també diferent de l'europeu?*

—És diferent. L'americà treballa en equips que no tenen cap problema a canviar-se els papers —l'un dibuixa i l'altre pinta i viceversa en el treball següent—. Ací no, els europeus som més autors, i a l'estat espanyol es nota més encara. Fins i tot en França és més habitual que treballi el tàndem dibuixant-guionista, ací és el contrari, és difícil que es done això. Ací tots fem els nostres guions.

—*¿Com ha aconseguit arribar a tots els racons del món? ¿On està el secret?*

—Sóc l'exemple viu del fet que fax, telèfon, tren o avió funcionen a l'hora de contactar amb un editor estranger. També funciona l'agent, que és superimportant. Tota la tasca que jo he fet ha estat gràcies al meu agent, per una cosa molt lògica, jo no puc fer-ho tot, jo no puc treballar i fer conèixer el meu treball, i negociar i tot allò que significa tenir un contacte amb el client. Hi ha hagut gent que ha comès l'error de dir "jo em dedique a dibuixar al matí i a la vesprada faig d'agent". I no pot ser, és impossible.

—*¿Quins projectes té ara entre mans?*

—Ara acabe unes historietes curtes, uns còmics de curta durada que formaran un àlbum que eixirà pel maig, a l'editorial Norma, per al Saló de Barcelona. Pense començar, també, unes històries de migmetratge, podríem dir, que serà la segona part d'un llibre, que ha eixit ja, que es diu *El octavo día*. Ara mateix ha sorgit un encàrrec de l'IVAM de fer un *tebeu*, com un manual d'ús del museu per a visites

d'escolars, i tinc també un encàrrec d'Anglaterra per a il·lustrar un conte.

—*¿D'on trau el temps per a fer tot això? ¿Quin horari té?*

—Molt flexible. El que passa és que de vegades m'agrada fer el màrtir i dir "quanta faena que tinc". Sí que és de veres que estic ací massa tancat. Cal senzillament tenir disciplina. Hi ha el mite del dibuixant lligat a la taula de treball, que treballa a deshora...

—*La marca "escola valenciana", no t'agrada gaire, ¿veritat?*

—No ha agradat a ningú, però ha quedat ací. Fou una cosa circumstancial...

—*Que us vingué molt bé...*

—¿Per què? Es una marca, sí, un terme encunyat a Barcelona, curiosament, no ací a València. La generació anterior a la nostra, quan això es va posar en marxa, ho reivindicaven per a ells.

—*¿No us va agradar?*

—No sé, a mi mai no em va agradar massa. Tampoc no vaig protestar, no era una reacció airada, perquè entenia que com a etiqueta funcionava. De fet, hi ha una època als 80, quan comencem tots a publicar a Barcelona, en la qual tots teníem trets comuns. Això no es pot negar, però no teníem uns postulats únics. Cadascú anava fent la seua cosa, era clar que a tots ens interessaven coses paregudes, un major gust per l'aventura, quan l'època, potser requeria un còmic més d'actualitat, més social. Era l'època del "sexe, drogues i rock'n'roll". Nosaltres ens apartàrem de tot això, volíem fer una cosa més en concordança amb les referències culturals que teníem. En el meu

cas més influït pel model americà, o el franco-belga. Justament en eixa època hi havia a França una escola franco-belga que es deia 'línia clara'. Per similitud gràfica més que de contingut, acabàrem fent la traducció d'aquesta escola. A més recorde que el més divertit d'això va ser que la gent de Víbora, que semblava que tenien posicions enfrontades

amb la gent de Cairo, s'auto-denominaren "la línia chungo". Coses divertides que va generar allò de la línia...

—*De totes maneres vostè al principi era més "chungo" de línia ¿no?*

—Es de veres, vaig anar polint-me (*Daniel no pot ocultar la rialla*). I coincideix amb el meu pas del Víbora a Cairo, en Norma Editorial, en la qual estic des

d'aleshores, ja fa quasi 10 anys.

—*Això deu ser "vocació d'estil"...*

—Cal tenir en compte, que quan comences, et preocupa, en primer lloc, saber dibuixar. Després, quan veus que la mà t'obeeix un poc, allò que més preocupa és trobar el teu estil, i que la gent quan veja un dibuix, no diga "sembla...", sinó que diga "és un Torres".

—*¿A qui t'assemblaves al principi?*

—Era una mescla de coses molt diferents, sobretot dels clàssics americans, que és

allò que jo llegia de xiquet.

—*¿El guerrero del antifaz, Pumbi...?*

—Això, ho vaig conèixer més tard. Vaig aprendre pràcticament a llegir amb uns tebeus que comprava mon pare als germans, d'una editorial argentina que feia aquest material. Després *El guerrero del antifaz*, el vaig conèixer en tebeu i molt posteriorment vaig conèixer Hergé, per Tintín.

—*I feres Belles Arts...*

—Sí... vaig passar per allà, després d'haver començat arquitectura. Tenia una espècie d'idea en això; quan acabava els estudis, durant l'últim curs, jo pensava ja que volia fer tebeu, ho tenia prou clar. I després, amb el valor suïcida dels qui no saben on es fiquen, em vaig preparar una història, *Asesinato a 64 imágenes por segundo*. Vaig anar a Barcelona amb la història sota el braç i, sorprenentment, la vaig vendre. Ja no he parat des d'aleshores. Si no haguera funcionat, probablement haguera preparat oposicions, com la resta dels

meus companys de carrera. Varen ser els meus primers diners guanyats, i a més la meua salvació.

—*¿I el primer pas als Estats Units?*

—No va ser tan casual. Es produeix amb la traducció d'un dels àlbums ja publicat ací i en alguns països d'Europa. Aleshores ix a la revista *Heavy Metal*, i després es publica en àlbum també. Però als Estats Units he fet sobretot il·lustració. El que faig d'història, els americans ho consideren material de museu, d'art modern, ho entenen d'una manera molt diferent de nosaltres. Per ells, Tintín és una cosa així com cubista, ¿saps? Els americans són molt especials. I de fet, la revista on eixia això, que portava prou material d'autors europeus, era una revista que es venia en ambients molt diferents dels dels còmics.

—*¿Més intel·lectuals?*

—Més intel·lectuals. Més de gent de Nova York, San Francisco, Los Angeles, més de grans centres urbans.

—*De totes maneres, el nivell de vendes és més alt que ací ¿no?*

—Més alt que ací sí, però en comparació amb la població que té Estats Units, per dir alguna cosa, unes vendes de

10.000 exemplars o de 20.000 no són res.

—*També has fet publicitat, cartells... ¿Què li queda, a Daniel Torres, per tocar?*

—Poc... bé, sí, em queda per tocar il·lustracions per a llibres infantils, que m'agradaria, i a més tinc un encàrrec, d'MDG d'Anglaterra, que té molta tradició. I em torna boig fer això! No ho he fet mai i estava esperant una cosa així.

—*I, dels teus personatges, ¿amb quin et quedes? És inevitable la pregunta...*

—No ho sé, depèn del dia o del moment. És molt entranyable el primer, que és Claudio Cueco, i el més conegut que és Roco Vargas, que també representa molt ¿no?

—*¿Què hi ha de Roco Vargas en Daniel Torres i viceversa?*

—Això, ho preguntes al meu psicoanalista (riu). Hi ha trets dels autors en els personatges, físics i espirituals. Raymond Chandler quan li feien eixa pregunta sobre Philip Marlowe, deia "Mire, si hem d'anilitzar la qüestió, doncs, a mi m'agradaria ser Philip Marlowe, perquè és un senyor alt, fort, dur, intel·ligent, tendre... però precisament per a no banalitzar la qüestió, és impensable que un personatge amb tanta vida no adquireisca vida pròpia". I és cert,

un personatge, quan deixa de ser un arquetip, i el maneges ja prou, té vida pròpia, i se t'escapa, ja no és un retrat teu encara que tu hagueses volgut que ho fóra, que tampoc no és així.

—*L'elecció dels personatges per a l'exposició...*

—Era òbvia. Si, l'exposició, la dividim en dues parts, que són història i il·lustracions, de la història hi hem incorporat els personatges més importants. Hi ha, quasi per ordre cronològic, una sala dedicada a Claudio Cueco, una altra de dedicada a Opium, una altra de dedicada a l'arquitecte Oswaldo Campos i una altra a Roco, que és la més gran —el volum de producció de Roco Vargas també és més gran, són quatre àlbums—.

—*Ja per a acabar, ara que hi ha tanta polèmica amb el còmic del PSOE, ¿si a tu t'encarregaren el còmic del...?*

—No sé, un pensa "xic, tot té un preu ¿no?", però per altra banda, jo he evitat sempre de vincular-me amb aquest tipus d'històries perquè de vegades es confon el continent amb el contingut i acabes essent el boc expiatori. No, crec que no ho faria, però no es pot dir mai...

Lola Carrasco

**Cada 2
segons
mor un
nen**

Cada dos segons mor un nen al món per falta d'ajuda. ¿Quant de temps esperaràs per ajudar-los? Fes-te COL-LABORADOR d'AJUDA EN ACCIÓ i, amb només 70 ptes. al dia, podràs assegurar la vida de milions de nens.

**¡AJUDA'LS!
NO HI HA TEMPS A PERDRE**

REKALIBINA AZEVEDO

DESIJO INFORMACIÓ SENSE COMPROMÍS.

NOM I COGNOMS.....

DIRECCIÓ.....

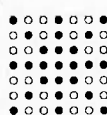
CIUTAT.....

TEL:.....

**Ayuda
en
Acción**

Barquillo, 8 1ª dta.,
28004 Madrid
Tel. (91) 523 23 35
Fax (91) 523 23 29

Travessera de Gràcia, 8
08021 Barcelona
Tel. (93) 202 11 42

**The British Council
Institut Britànic**

*L'anglès
ben
après...*

CURSOS REGULARS
Dilluns a dissabte

**NOUS HORARIS
VESPRADA:**

- JOVES
- POST PROFICIENCY
- DEVELOPING SPEAKING SKILLS
- CAMBRIDGE BUSINESS

**MATRÍCULA
OBERTA**

18-23 de desembre i a partir del 7 de gener
(9.00 a 13.30h i 16.00 a 19.30h)

Visite'ns a General Sant Martín, 7
o telefone'ns al ☎ 352 98 74
Fax 352 86 88